

**LISTA
PRZEDSIĘWZIĘĆ PRIORYTETOWYCH
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu
na rok 2025**

Lista przedsięwzięć priorytetowych stanowi uszczegółowienie głównych kierunków działań wynikających z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j. z dnia 2024.01.16 z późn. zm.) oraz Strategii działania WFOŚiGW w Opolu na lata 2021-2024.

Wydatkowanie środków finansowych Funduszu następować będzie w oparciu o wyszczególnione w liście priorytety oraz zgodnie z przedstawioną poniżej hierarchią:

- 1) wspieranie projektów służących poprawie jakości powietrza, ograniczeniu zużycia energii oraz wzrostowi wykorzystania energii z odnawialnych źródeł, przeciwdziałania suszy i jej skutkom oraz wszelkie działania służące adaptacji i mitygacji do zmian klimatu;
- 2) nadrzędnym priorytetem będzie wspieranie przedsięwzięć zmierzających do pełnego wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska;
- 3) finansowanie przedsięwzięć wynikających z zawartych umów w latach ubiegłych z konsekwencjami wypłat w roku 2025;
- 4) programy priorytetowe Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie realizowane we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu w okresie obowiązywania przedmiotowej listy;
- 5) finansowanie zadań w zakresie prewencji i zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych na terytorium objętym stanem nadzwyczajnym, stanem zagrożenia epidemicznego lub stanem epidemii;
- 6) dofinansowanie pozostałych zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wymienionych w poniższych priorytetach.

Priorytet I – OCHRONA ATMOSFERY (OA)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał realizację przedsięwzięć związanych z oszczędnością energii finalnej oraz z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, w tym gazów cieplarnianych, zagrażających zdrowiu i życiu ludności oraz przyrodzie ożywionej, m.in. w zakresie:

1. budowy i modernizacji systemów wytwarzania, przesyłu, magazynowania energii cieplnej i elektrycznej;
2. wprowadzania mniej uciążliwych dla środowiska nośników energii oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i paliw alternatywnych;
3. wprowadzania nisko i zero-emisyjnych technologii spalania;
4. wspieranie ekologicznych form transportu;
5. ograniczenia zużycia energii poprzez modernizacje energetyczną obejmującą m.in.: termomodernizację, modernizację oświetlenia, instalacji grzewczych i źródeł wytwarzania ciepła, chłodu i energii elektrycznej, modernizację/budowę klimatyzacji - szczególnie z odzyskiem ciepła, zakupu i montaż energooszczędnych maszyn i urządzeń;
6. modernizację instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów;
7. wykorzystania nadwyżek i ograniczanie strat ciepła;
8. tworzenia lub modernizacji systemów kontrolno - pomiarowych zużycia ciepła, chłodu lub energii elektrycznej;

9. uruchamiania produkcji urządzeń, wyrobów i technologii służących ochronie środowiska, w tym odnawialnym źródłom energii;
10. zakupu wyposażenia, urządzeń i pojazdów nisko i zero emisyjnych;
11. opracowywania i wdrażania nowych technik i technologii dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz efektywnego wykorzystania paliw i energii;
12. ograniczenie emisji lotnych związków organicznych;
13. eliminowania stosowania freonów, halonów i innych gazów niszczących warstwę ozonową atmosfery;
14. ograniczenia emisji niezorganizowanej;
15. budowy i modernizacji instalacji i urządzeń oczyszczania gazów odlotowych, w tym instalacji i urządzeń odpylających;
16. opracowywania programów ochrony powietrza.

Priorytet II – OCHRONA WÓD (OW)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. ochronę i poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a w szczególności budowę i modernizację systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz gospodarki osadowej;
2. ograniczenie zanieczyszczeń obszarowych;
3. ograniczenie powstawania ścieków i zużycia wody.

Priorytet III – GOSPODARKA WODNA (GW)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. działania związane z wdrożeniem programu działań w zakresie zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu;
2. działania związane z racjonalnym gospodarowaniem wodą, w tym działania skierowane na zatrzymanie spływu wód powierzchniowych, modernizacja i tworzenie systemów melioracji i retencjonowania wody oraz wykorzystywania wody opadowej i roztopowej.

Priorytet IV – GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI (OZ)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego składowania odpadów, w tym rekultywacja składowisk odpadów komunalnych;
2. ograniczenie wytwarzania odpadów i zwiększenie ich wykorzystania, w tym tworzenie systemów zbiórki, segregacji i recyklingu odpadów;
3. unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i niebezpiecznych oraz powstających w związku z transportem samochodowym, w tym wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomu odzysku;
4. unieszkodliwianie i gospodarcze wykorzystanie komunalnych osadów ściekowych;
5. tworzenie regionalnych składowisk odpadów oraz zakładów segregacji i przerobu odpadów komunalnych zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami;
6. likwidacja nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych;
7. usuwanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych;
8. działania techniczno-organizacyjne (np. zakup sprzętu) w zakresie gospodarki odpadami, w tym zagospodarowanie i unieszkodliwianie odpadów komunalnych oraz komunalnych osadów ściekowych;
9. wprowadzenie nowoczesnego systemu unieszkodliwiania i gospodarczego wykorzystania odpadów powstających w sektorze gospodarczym;
10. rekultywację gruntów i terenów zdegradowanych;

11. przedsięwzięcia związane z niepolegającą na samooczyszczeniu remediacją historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, jeżeli obowiązującym do przeprowadzenia remediacji jest regionalny dyrektor ochrony środowiska lub władająca powierzchnią ziemi jednostka samorządu terytorialnego;
12. ochronę i racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego gleb;
13. budowę lub modernizację instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów;
14. zagospodarowanie i unieszkodliwienie substancji zubożających warstwę ozonową;
15. działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;
16. zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego;
17. opracowywanie i aktualizację planów gospodarki odpadami.

Priorytet V – OCHRONA PRZYRODY ORAZ KRAJOBRAZU I LEŚNICTWA (OP)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. ochronę obiektów przyrodniczych wymagających ochrony w świetle wymogów prawa;
2. zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym na obszarach chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz obszarach objętych programem „NATURA 2000”;
3. działania związane z urządzaniem, utrzymaniem i zachowaniem terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków i ogrodów, w tym m.in.: będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
4. przedsięwzięcia związane z ochroną i przywracaniem chronionych gatunków roślin i zwierząt;
5. odbudowę populacji gatunków rodzimych roślin, zwierząt i innych organizmów;
6. likwidację gatunków inwazyjnych (roślin, zwierząt);
7. zadania związane ze zwiększaniem lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach i likwidacją tych szkód, spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne;
8. ochronę naturalnych zbiorników wodnych i tworzenie biotopów na potrzeby rewitalizacji środowiska na obszarach chronionych;
9. prace badawcze i projektowe związane z dokumentowaniem zasobów przyrody oraz ich ochroną;
10. opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie;
11. opracowywanie audytów krajobrazowych;

Priorytet VI – EDUKACJA EKOLOGICZNA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA (EE)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. rozwój bazy lokalowej wraz z wyposażeniem w sprzęt i pomoce dydaktyczne służące edukacji ekologicznej prowadzonej m.in. przez parki krajobrazowe, nadleśnictwa oraz wiodące placówki edukacyjne, w tym na obszarach włączonych w sieć NATURA 2000;
2. kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec środowiska mających na celu propagowanie działań proekologicznych i zasad zrównoważonego rozwoju oraz wspieranie upowszechniania wiedzy ekologicznej poprzez:
 - a) realizację programów edukacyjnych,
 - b) cykliczne audycje radiowe i telewizyjne,
 - c) kampanie informacyjno-prasowe,
 - d) wydawnictwa, czasopisma i publikacje,
 - e) konferencje krajowe i międzynarodowe z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
 - f) konkursy i olimpiady,

- g) targi i wystawy promujące nowoczesne rozwiązania z zakresu ochrony środowiska i przyrody;
- 3. upowszechnianie wyników badań naukowych w zakresie ochrony środowiska i przyrody;
- 4. upowszechnianie informacji i wiedzy o stanie środowiska i przyrody.

Priorytet VII – MONITORING ŚRODOWISKA (MN)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. rozwój bazy laboratoryjnej w zakresie monitoringu środowiska, w tym głównie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (zakupy aparatury kontrolno-pomiarowej, wyposażenia laboratoryjnego, budowa i rozbudowa oraz adaptacja pomieszczeń laboratoryjnych, sprzęt transportowy, zakupy i remonty infrastruktury technicznej) oraz rozwój sieci pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska;
2. prowadzenie pomiarów, badań analitycznych stanu środowiska oraz opracowywanie i publikowanie ich wyników w szczególności realizowanych na podstawie wojewódzkiego programu monitoringu opracowanego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska;
3. prowadzenie monitoringu przyrodniczego;
4. tworzenie systemów informatycznych Państwowego Monitoringu Środowiska
5. wsparcie i tworzenie systemów monitoringu powietrza;

Priorytet VIII – ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA SKUTKÓW POWAŻNYCH AWARII I KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH (NZ)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. działania związane z zapobieganiem poważnym awariom i klęskom żywiołowym, a także likwidacją ich skutków, w tym tworzenie systemów przeciwdziałania zagrożeniom środowiska;
2. wspomaganie tworzenia i rozbudowy systemu ratowniczo-gaśniczego oraz ratownictwa chemicznego i ekologicznego, w tym dofinansowanie do zakupu sprzętu i specjalistycznego wyposażenia;
3. remont i odtwarzanie obiektów ochrony środowiska i gospodarki wodnej zniszczonych na skutek powstania klęsk żywiołowych.

Priorytet IX – ZADANIA MIĘDZYDZIEDZINOWE (PD)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. działania związane z mitygacją i adaptacją do zmian klimatu, w tym inwestycje w zieloną i niebieską infrastrukturę;
2. systemy zmierzające do tworzenia gospodarek o obiegu zamkniętym (GOZ) w celu minimalizowania zużycia surowców oraz powstawania odpadów;
3. wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i przyrody;
4. przeciwdziałanie powstawaniu zanieczyszczeń - wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii opartych na czystszej produkcji oraz międzynarodowych systemów proekologicznego zarządzania przedsiębiorstwem;
5. badania naukowe, ekspertyzy, programy badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe służące ochronie środowiska i przyrody;
6. profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia norm jakości powietrza, gleby i wody;
7. tworzenie i rozwój systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat;
8. przygotowanie dokumentacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, w tym plany i programy oraz oceny i studia wykonalności;

9. realizację projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezzwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej;
10. nabywanie, utrzymanie, obsługę i zabezpieczenie specjalistycznego sprzętu i urządzeń technicznych, służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody;
11. rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno-pomiarowej, służących ochronie środowiska i przyrody;
12. wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
13. przedsięwzięcia związane z wdrażaniem i funkcjonowaniem systemu ekzarządzania i audytu (EMAS).

Priorytet X – OGRANICZENIE EMISJI HAŁASU I JEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (OH)

W ramach tego priorytetu Fundusz będzie wspierał:

1. opracowywanie map akustycznych wraz z planami działania oraz programów ochrony przed hałasem;
2. zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko;
3. wprowadzanie technologii i urządzeń pozwalających na zmniejszenie emisji hałasu;
4. budowę ekranów akustycznych;
5. zakup wyposażenia, urządzeń i pojazdów o niskiej emisji hałasu.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu może finansować inne przedsięwzięcia niemieszczące się w Liście przedsięwzięć priorytetowych, które zostały określone w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska i innych dokumentach z nią powiązanych służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wynikające z zasad zrównoważonego rozwoju.